

Hänvisning

Er begäran om utlåtande med dnr
VN/12531/2021 och
STM083:00/2019

Social- och hälsovårdsministeriet

E-post:
Kirjaamo.stm@gov.fi

Kontaktperson

Specialsakkunnig Gunilla Lindqvist,
telefon +358 (0)18 25000
gunilla.lindqvist@regeringen.ax

Ärende

Begäran om utlåtande om reformen av lagstiftning om funktionshindersservice

Landskapsregeringen har 17.2.2022 mottagit en begäran om utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet angående reformen av lagstiftningen om funktionshindersservice. Landskapsregeringen beslöt lämna följande yttrande.

Landskapsregeringen konstaterar att avsaknaden av propositionsutkast i sin helhet på svenska samt avsaknad av utkast om bestämmelser enligt vilka personer med funktionsnedsättning ska få tillräcklig och individuell service som stöder arbetsverksamhet och arbetsträning medför att landskapsregeringen svårligen kunnat bilda sig en heltäckande uppfattning och ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter.

Enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselag (1991:71) för Åland ligger tex. administrativa ingrepp i den personliga friheten under rikets lagstiftningsbehörighet. Socialvård är Ålands behörighet enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen. Enligt lagstiftningsplanen för statsminister Marins regering och statsrådets redogörelser avser man inleda riksdagsbehandlingen av den här reformen vecka 36 år 2022. Det förfaringsätt riket tillämpar i detta fall, vilket innebär att handlingarna inte funnits tillgängliga i sin helhet på svenska, kan inte anses uppfylla kravet i enlighet med 28 § 2 mom. i självstyrelselagen om inhämtande av utlåtande i fråga om lagar som är av särskild betydelse för landskapet. Man har inte heller till fullo beaktat självstyrelselagens 36 § 1 mom. enligt vilken landskapet är enspråkigt svenskt och ämbetsspråket i stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska.

Dessutom är lagen tänkt att träda i kraft 3,5 månad efter att riksdagen inlett sin behandling vilket innebär att riket inte tagit hänsyn till den delade behörigheten mellan riket och Åland beträffande funktionshinderslagstiftningen. För att rikets nya/ändrade bestämmelser ska vara kongruenta med bestämmelser inom ramen för Ålands behörighet

krävs en separat lagstiftningsprocess, innefattande behandling i Ålands lagting. Hänsyn till detta tas inte i föreliggande proposition.

Sammanfattningsvis innebär detta att lagen om service och stöd på grund av handikapp (FFS 380/1987), i enlighet med landskapslag (2010:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp och lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda (FFS 519/1977), i enlighet med landskapslag (1978:48) om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda fortfarande är i kraft 1.1.2023 på Åland till de delar de utgör åländsk lagstiftningsbehörighet.

Exempel

31 § Utmättningsförbud i den föreslagna lagen om funktionshindersservice omfattar både rikets och Ålands lagstiftningsbehörighet. Straff- och processrätten utgör till största delen riketsbehörighet, bl.a. gäller detta lagstiftning angående utsökningsväsendet. Hänvisningen till 25 § och 26 § i 31 § i förslaget till ny funktionshinderslag utgör Ålands behörighetsområde i enlighet med 18 § 1 mom. punkten 13 i självstyrelselagen. Nämnade hänvisningar kommer på Åland även efter den 1.1.2023 fortsättningsvis avse 9 § i lagen om service och stöd på grund av handikapp (FFS 380/1987), i enlighet med landskapslag (2010:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp. Motsvarande problematik finns t.ex. beträffande regressrätten i 32 §.

De ändringar som föreslås i specialomsorgslagen (FFS 519/1977) tar inte hänsyn till att rikets reform, genom vilken välfärdsområden skapas, inte omfattar Åland.

Beaktande har inte tagits till Ålands organisering av socialvården och hälso- och sjukvården. All offentlig hälso- och sjukvård på Åland ligger under en landskapsmyndighet, Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) medan funktionshindersservice (socialvård) handhas av ett kommunalförbund, Kommunernas socialtjänst k.f. (KST).

Ålands landskapsregering förutsätter att rikets reform av lagstiftning om funktionshindersservice inte får effekter för Åland som inte respekterar lagtingets lagstiftningsbehörighet och Ålands samhällsstruktur.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Specialsakkunnig

Gunilla Lindqvist